

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3226/2019
25.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Ковачевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1360/19 од 04.04.2019. године, у седници одржаној 25.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1360/19 од 04.04.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 4951/18 од 29.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности која је утврђена правноснажном пресудом Вишег суда у Ужицу П 2689/17 од 19.02.2018. године исплати 60.000,00 динара са законском затезном каматом према Закону о затезној камати почев од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1360/19 од 04.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Вишег суда у Ужицу П 2689/17 од 19.02.2018. године утврђено је да је извршена дискриминација тужиоца по месту пребивалишта, тако што је ратним војним резервистима учесницима рата 1999. године са пребивалиштем у седам неразвијених општина тужена исплатила ратне дневнице у форми новчане помоћи, а не и осталим резервистима који су имали пребивалиште ван седам поменутих општина. Из ове пресуде произлази да је дискриминаторски акт донет 17.01.2008. године, а правноснажном пресудом од 12.04.2018. године утврђена је дискриминација. Предмет тужбеног захтева у овој парници је накнада штете због дискриминаторског поступања.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили захтев тужиоца усвајајући приговор застарелости истакнут од стране туженог.

Застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе ако законом за поједине случајеве није нешто друго одређено (члан 361. став 1. ЗОО). Из цитиране одредбе произилази да застарелост почиње да тече од доспелости. Код института накнаде штете као извора облигације обавеза накнаде штете сматра се доспелом од тренутка настанка штете (члан 186. ЗОО).

У конкретном случају штета (штетна радња) настала је оног часа када је објављен Закључак Владе из 2008. године, којим је резервистима једног дела земље признато право на накнаду и од тренутка доношења односно објављивања закључка почиње да тече застарни рок ради накнаде штете због повреде права личности – дискриминације као очигледне разлике у односу на лица којима то право није признато.

Потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (члан 386. став 1. ЗОО); у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (члан 376. став 2. ЗОО). Посебних правила у вези застарелости накнаде штете због повреде људског права (права личности) ЗОО нема.

Када се наведена правила тумаче у међусобној вези несумњиво је да је штета доспела моментом доношења, односно објављивања закључка. Објављивањем је сваки оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. У конкретном случају наступила је не само субјективна већ и објективна застарелост потраживања јер је од момента наступања штете па до подношења тужбе очигледно протекао рок од пет година.

Неосновани су ревизијски наводи у којима се истиче да се рокови застарелости у вези накнаде нематеријалне штете услед повреде права личности рачунају од момента правноснажности пресуде којим је утврђена дискриминација јер је тада, по становишту ревидента, тужилац сазнао за повреду људског права. Подношење тужбе за утврђење, као у овом случају, не застарева, али новчана обавеза подлеже застарелости. У конкретном случају извор новчане обавезе је штетна радња а она се догодила, не када је суд утврдио штетну радњу, него када је она у стварности

извршена. Осим тога, и по пракси Европског суда за људска права, само утврђивање дискриминације може представљати сатисфакцију као вид накнаде нематеријалне штете, у домаћем праву изричито предвиђено у члану 199. ЗОО по коме у случају повреде права личности суд може наредити на трошак штетника објављивање пресуде односно исправке и наредити да штетник повуче изјаву којом је повреда учињена или што друго, чиме се може остварити сврха која се постиже накнадом.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић